

K 7/M 45

120000868629

ФЕСТИВАЛ
НА ЛЮБОВНИ ДНИ
В БЪЛГАРИЯ

K 7/11 45

447985

**XXIII МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ—1983**

Посветен на 60-годишнината от
Септемврийското народно антифашистко
въстание в България

**ОПЕРНО - СИМФОНИЧЕН
ОРКЕСТЪР
ОТ ГРАД НАНСИ — ФРАНЦИЯ**

Диригент — ЖЕРОМ КАЛТЕНБАХ

*Регионална библиотека
"Любен Каравелов"*

120000868629

29 март — вторник Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

ГАБРИЕЛ ФОРЕ

— Сюита „Пелеас и
Мелизанда“

Прелюдия

Мелизанда на чекръка

Сицилиана

Смъртта на Мелизанда

АРОН КОПЛАНД

— Концерт за кларинет
и оркестър

Солист — СЕРЖ ДАНГЕН

МОРИС РАВЕЛ

— „Алборада“

АЛБЕР РУСЕЛ

— „Бакхус и Ариадна“

ОПЕРНО-СИМФОНИЧНИЯТ ОРКЕСТЪР ОТ ГРАД НАНСИ тази година отбелязва двадесети сезон от основаването си. От 1979 година негов художествен ръководител е Жером Калтенбах — млад човек, чиято диригентска кариера има национални мащаби. За кратко време оркестърът, под диригентството на Калтенбах, обогатява своя репертоар, постига забележителни успехи, израства в професионално отношение, печели много почитатели на музиката в Нанси.

В музикален план историята и културните традиции на Нанси показват постоянен стремеж към високи творчески постижения. Славата на оперния Гранд театър е безспорна, към нея се прибавят и художествените завоевания на оркестъра.

По повод изпълнението на Бетховеновата Девета симфония в. „Републикен“ под заглавие „Триумф на Деветата симфония на Бетховен“, пише: „Чудесно подготвен, оркестърът още веднъж показва високо професионално равнище. Жером Калтенбах — точен, внимателен, дирижира с голямо майсторство.“

След завършване на Националната консерватория за музика в Париж — класовете по хармония, контрапункт и анализ, **ЖЕРОМ КАЛТЕНБАХ** ръководи оркестъра на Консерваторията в Руан. През 1972 година той следва курсовете по дирижиране в Академията в Сиена и получава стипендия от италианското правителство, за да работи една година в Академията „Санта Чечилия“ в Рим с Франко Ферара. През 1974 година посещава летните диригентски курсове във Висшето училище за музика „Франц Лист“ в ГДР при проф. Жансон.

През 1976 година Калтенбах завършва диригентски и майсторски клас в Парижката консерватория при Розентал и Мартинон.

Жером Калтенбах е два пъти лауреат на Международния конкурс за млади диригенти в Безансон, през 1975 година получава първа награда по дирижиране от Парижката консерватория и втора награда от авторитетния международен конкурс Мин-Он — Токио.

През 1979 година Калтенбах дирижира оркестъра „Ад Артем“ в Метц, същата година поема ръководството на Оперно-симфоничния оркестър в Нанси и става директор на Гранд театъра.

Министърът на културата на Франция — Жак Ланг, поверява на Жером Калтенбах ръководството и на Младежкия френски оркестър. След представянето на тази нова формация в Париж критиката единодушно дава висока оценка и признание на педагогическата компетентност, на артистичността и емоционалността на Калтенбах.

Роден през 1947 година, **СЕРЖ ДАНГЕН** на четиринадесетгодишна възраст изнася първия си концерт като солист на Радиооркестъра на гр. Лил — изпълнява Концерт за кларинет № 2 от Вебер. През същата година постъпва в Парижката консерватория, а на 17-годишна възраст вече е носител на няколко отличия, присъдени му от ръководството на консерваторията. През 1968 година Данген става солист на Симфоничния оркестър на Люксембургското радио и телевизия.

След големия успех в Париж през 1971 година с Концерт за кларинет от Моцарт, Серж Данген е поканен да направи своя първи запис на грамофонна плоча с Рапсодия от Дебюси (1972 г.) и през 1973 год. — с Квинтет за струнен квартет и кларинет от М. Рeger. Оттук започва и неговата кариера — като солист на европейските симфонични оркестри и член на Щутгартския камерен ансамбъл „Бел Арте“.

От 1975 година изнася рецитали в Европа с пианистката Бернадет Мели Понти и през 1978 година записва третата грамофонна плоча с творби от Пуленк, Мийо, Рабо, Пиерне.

През 1979 година Серж Данген е назначен като професор в Консерваторията на областта Метц и прекъсва кариерата си на първи солист на Оркестъра на Люксембургското радио и телевизия. Паралелно с това той ръководи и Международната лятна академия в Дол-дьо-Бретан.

През 1981 година Серж Данген става носител на награда от Международния конкурс в Канада.

За него д-р Шмит от Елзаската академия споделя афористично: „Изглежда, че съществуват артисти, които потвърждават мисълта на Бомарше, че те не са имали друга мъка, освен да се родят.“

Творец на нежна лирика с блестящ мелодичен дар, **ГАБРИЕЛ ФОРЕ** е виден представител на френската музика от началото на XX век. Последовател на Сен-Санс, той се придържа към стилите и жанрови особености на романтизма, създавайки произведения с нова хармонична структура на модулативни ефекти. Форé оглавява многочислена школа музиканти, чието композиционно майсторство е обединено от деликатна чувствителност и изискани форми. Автор е на вокална лирика по текстове на Юго, Бодлер, Верлен; инструментална и камерна музика, операта „Пенелопа“. През 1898 година Форé композира музика към пиесата на Метерлинк „**ПЕЛЕАС И МЕЛИЗАНДА**“ за постановка-

та ѝ в Лондон. Този литературен първообраз вълнува съвременниците си с тънкия психологизъм и мечтателна атмосфера (достатъчно е да споменем музикалната драма „Пелеас и Мелизанда“ на Клод Дебюси). По-късно Форей преработва в сюита от четири лирически пиеси — „Прелюдия“, „Мелизанда на чекръка“, „Сицилиана“ и „Смъртта на Мелизанда“. Всяка от тези части има характер на картинно изображение със свободно развиващи се музикални построения. Срещата на Голо и Мелизанда в гората е пресъздадена с умението на голям пейзажист, който свързва персонажите си с чистотата на природата, в един непрекъснат поток от цветове и нюанси. Тъжната песен на Мелизанда и въртенето на чекръка във втората част продължават линията на вълнуващо развитие на тематичния материал. „Сицилиана“ е народна характеристика на звуковата структура, която събира всички в общ танц — израз на спонтанна радост. В последната част — „Смъртта на Мелизанда“, тъжните нотки на мелодиката напомнят за психологическия подтекст на драмата. Тембровите краски на цялостното музикално изображение създават атмосфера на изострена чувствителност и деликатност, така характерни за композитора.

Като осъществява художествените си идеи на достъпен музикален език, Форей реагира като творец на своето време, а „Пелеас и Мелизанда“ остава творба на новата симфонична френска литература, често присъстваща в концертните програми на френските оркестри.

„Художникът трябва да се чувства като неотделима част от обществото, да усеща неговата подкрепа. С други думи, изкуството и формата на съществуване на изкуството трябва да бъдат необходимата съставна част от живота на нашите съграждани. Америка ще достигне своята зрялост, когато това се осъществи с усилията на всички искрени творци.“

С тези мисли завършва книгата „Музика и въображение“ на АРОН КОПЛАНД (1900) — музикант-мислител, активен радетел за национално изкуство на САЩ. Заедно с Чарлз Айвз, Копланд е водеща фигура на американската музика, „темите в неговото творчество са родени от инстинкта, неговото майсторство е на високо професионално ниво.“ (Бърнстейн). Композиторите на младата американска музика трябва да преодолеят „европеизирането“, да създадат творби, които да отразяват духовния живот на техния народ, неговия начин на живот, да овладеят националния елемент в звуковото мислене. Това са и ръководните композиционни принципи на Копланд. Редица партитури, пропити с ново съдържание, свеж език, умела оркестрация оформят стиловите особености в творчеството му: „Салон в Мексико“ (1936), балетите „Момъкът Били“ (1938), „Родео“ (1942), „Пролет в Апалачите“ (1944); операта „Ласкава земя“ (1954). Копланд се стреми към близки до народната музика ладови, танцови, мелодични структури, търси собствен, оригинален подход към отразяване на националното в универсалната музика. Третата симфония (1946) е произведение с особено сериозен музи-

кално-драматургичен замисъл, асоцииращ с преживяната война, обобщаващ тревогите, съмненията и радостта от победата.

Интересът към додекафонията като „метод на композиране с 12 тона“ увлича Копланд — той пише Клавирен квинтет (1950) и Фантазия за пиано (1957).

КОНЦЕРТ ЗА КЛАРИНЕТ и струнен оркестър с арфа и пиано (1948) е един от известните концерти, посветени на „краля на джаза“ Бени Гудман (на него са посветени още два концерта — от Хиндемит и Д. Мийо). Тази творба е свързана с американското фолклорно наследство, с тоналната основа на музиката. Метричната пулсация е близка до тази на джаза. Акцентуацията и агогиката доближават концерта до интересните неща в този стил — импровизацията и сунгта.

„Аз не съм композитор-„модернист“ в същинския смисъл на тази дума, тъй като моята музика, далеч от бунтарството, е белязана по-скоро с еволюционно развитие. Винаги съм бил убеден, че композиторът трябва да нанася на хартията само онова, което чувствава. . . Твърдя, независимо от всичко, че музиката трябва да бъде прекрасна“.

Така **МОРИС РАВЕЛ** изповядва своето кредо, психологията на творческите канони в края на жизнения си път и всеки поглед към неговите произведения трябва да преоткрие идеите за красота, хармония, човечност. Звуковите картини в опусите на Равел, тематичното богатство на неговия талант и жизнената реалност на мисълта го определят като художник-импресионист, създал „неповторим вариант“ на импресионизма. Клавирната „Игра на водата“, вокалната „Шехеразада“, оркестровата „Испанска рапсодия“, балетът „Дафнис и Хлое“ са творби, най-близки до музикалната импресия и същевременно отразяват собствено усещане за явленията. Още в първите си произведения Равел излиза от рамките на новата стилистическа тенденция с жанровата конкретност и релефната образност.

Природата и нейното „пейзажно“ пресъздаване в клавирния цикъл „Отражения“ (1905) са в описателно и емоционално-поетично равновесие. Тези пет виртуозни пиеси — „Нощни видения“, „Тъжни птици“, „Лодка в океана“, „**АЛБОРАДА**“, „Долината на звуците“, с импресионистични названия, са изява на склонността на Равел към определена изразност на художествените идеи. Еволюцията на хармоничния език, многоплановите фактурни линии и усложнените съзвучия в различните части несъмнено утвърждават цикъла като начало на нов период в творчеството на композитора.

„Алборада“ внася контраст в тази сюита от колоритни впечатления, тя се отличава рязко от общия тон на музикална-

та структура. Това е Испания, с поетичната атмосфера на нейната природа, с народната музикална култура и творческите импулси за Равел. Това е образ на веселия шут, на човека, на реалната национална характеристика. Пиесата е „земна“, с енергична танцова ритмика, испанските тематични мотиви се преплитат със сложната ладово-хармонична организация. Оркестрирана от самия Равел, „Алборада“ е акварелна палитра, богатство на темброви краски и ефекти, на изискана изобретателност и в този вид намира достойно място в симфоничната литература.

Паралелно с естетиката на импресионизма и дейността на последователите на Цезар Франк, Париж от първите десетилетия на XX век е конгломерат на концепции и стилове, без прецедент в историята на музикалните събития. Комплексът художествени постижения е колкото богат на творчески личности, толкова и на тенденции, форми и изразни средства. Ако Пол Дюка или Венсан д'Енди остават верни на традиционните форми, а новаторският стил на Клод Дебюси има много последователи сред френските и чужди музиканти, голяма част от композиторите на този период очертават нови направления в музикалното мислене, с различни характеристични аспекти.

АЛБЕР РУСЕЛ (1896—1937) е композитор, който принадлежи на поколението на Дебюси и Дюка, но се утвърждава по-късно от тях, оформя своя линия в стиловите насоки. Творческата инвенция и фантазията на Русел се обогатяват от впечатленията му от дългите пътувания на изток (като моряк).

Стилът на неговото творчество (камерна музика, четири симфонии, опера-балет „Падмавати“, балет „Пирът на паяка“) овладява формата и настроението на тематичния материал, притежава екзотичен колорит на интонационните и ладови особености. Русел се стреми към максимална изразителност на звуковите построения, към интересни хармонични съчетания. Балетът **„БАКХУС И АРИАДНА“** (1931) е пълнозвучна картина по древногръцки митически сюжет, много близка до „Дафнис и Хлое“ на Равел.

Поетичните образи са свързани в непрекъснатата линия от цветове — и в темпераментен екстаз, и в лирическа светлина. Звуковите характеристики на „Бакхус и Ариадна“ определят контурите на художествено усещане у Русел и правят творбата достойна за изкуството на древна Гърция.

